

DİL VE KONUŞMA GÜÇLÜĞÜ

Dil gelişiminde beklenen aşamalarda gecikmeler olması, konuşmanın, dikkati konuşana çekecek kadar normalden farklılık göstermesi ve iletişimin bozulduğu, koptuğu durumlardır. Konuşmanın akışında, ritminde, tizliğinde, vurgularında, ses birimlerinin çıkarılışında, eklemelişinde, artikülasyonunda, anlamında bozukluk bulunmasıdır.

Dil ve Konuşma Güçlüğü'nün Nedenleri

Yapısal Nedenler: Konuşma bozukluklarının bazıları; konuşma organlarının yeteri kadar işlevsel olmamasından kaynaklanır.

Örneğin; dudak damak yarıklığı, diş problemleri, dilaltı bağının uzun olması, çene kasları, sinir sistemi zedelenmeleri (CP) , görme ve işitme yetersizliği, zihinsel yetersizlik...

Sosyal ve Psikolojik Nedenler: Bazen konuşma bozukluklarında, konuşma organları normal gelişimde olduğu halde konuşma görevlerini gereği gibi yapamamaktadırlar. Bunun nedenleri arasında; evde konuşulan dilin niteliğinin bozuk olması, yabancı dil kullanılması, model olacak kişilerin azlığı, uyaran yetersizliği, yanlış öğrenmeler ve alışkanlıklar, aile içi şiddetli çatışmalar, uyum problemleri, içe kapanıklık, ekonomik ve göç sorunları...

Dil ve Konuşma Güçlüğü'nün Türleri

Dil ve konuşma bozuklukları birçok şekilde ortaya çıkmaktadır.

A. Konuşma Bozuklukları

1.Söyleyiş Bozuklukları (Artikülasyon Bozuklukları)

- Atlama (Sesin Düşürülmesi)
- Yerine Koyma (Sesin Değiştirilmesi)
- Sesin Eklenmesi
- Sesin Bozulması

2.Ses Bozuklukları

- Ses Perdesi Bozuklukları
- Ses Yüksekliği Bozuklukları
- Ses Kalitesi Bozuklukları

3.Konuşma Akışındaki Bozukluklar

- Acele-Karmaşık Konuşma
- Kekemelik

B. Dil Bozuklukları

1. Gecikmiş Dil
2. Söz Yitimi
3. Belirli Dil Yetersizlikleri

C. Diğer Dil ve Konuşma Bozuklukları

1. Beyin Felci ile İlgili Dil ve Konuşma Bozuklukları
2. İşitme Bozukluğuna Bağlı Konuşma Bozuklukları
3. Yarı Damak ve Yarı Dudakla İlgili Konuşma Bozuklukları
4. Zekâ Geriliği, Öğrenme Bozukluğu ve Duygusal Problemlere Bağlı Dil Bozuklukları
5. Bilingualizm (evde iki dil kullanımı) ve Yöresel Konuşmalara Bağlı Dil Bozuklukları

NASIL FARK EDİLİR

- Konuşmalarında belirli sesleri düşürür, ekler ya da değiştirirler.
- 'Kapı' yerine 'apı', 'saat' yerine 'sahat', 'arı' yerine 'ayı', 'kitap' yerine, 'kipat' gibi.
- Sesleri olağan dışı uzatırlar. B-b-baca gibi.
- Kelimeleri, heceleri tekrar ederler. Ha-ha-hayır. Gibi.

- Konuşurken yüzde gerilim, kaş göz oynatma, başın ani
- Kararsız konuşma ve düzensiz solumaya bağ-lı kelimelerde tuhaf vurgular yapar.
- Sözcük dağarcıkları yetersiz ve konuşmaları kısıtlıdır.
- Durmadan ses çıkarırlar fakat çıkan sesler konuşma özelliğinde değildir.
- Konuşmak yerine , dokunarak, vurarak, ite-rek vb. hareketlerle isteklerini, duygularını gösterirler.
- Konuşmaları düzgün ve akıcı değildir.

Eğitimi

Dil ve konuşma problemi olan çocuklarda öncelikle bozukluğun türü ve derecesi bir uzman tarafından belirlenmelidir. Aile ve öğretmen, uzmanla işbirliği içinde olmalıdır. Neden tıbbi bir sorundan kaynaklanıyorsa tıbbi müdahalenin yapılması sağlanmalıdır. İşitme kaybından kaynaklanan dil ve konuşma bozukluklarında KBB (Kulak Burun,Boğaz) uzmanından yardım alınmalı ve işitme cihazı kullanılmalıdır.

Dil ve konuşma güçlüğü olan öğrenciler geçerli sağlık kurulu raporlarının olması halinde ilköğretim, ortaokul ve ortaöğretim kademelerinde tam zamanlı kaynaştırma öğrencisi olarak yaşıtlarıyla beraber eğitimlerine devam ederler.

Öğrencinin devam ettiği okulunun bağlı bulunduğu RAM tarafından düzenlenen Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Raporu ile destek eğitim (Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezleri) hizmetlerinden faydalanabilirler. Dil ve konuma bozukluğu yaşayan öğrenciler eğitim aldıkları okullarda destek eğitim odasından faydalanabilirler.

Ailelere Öneriler

- Acımak, merhamet göstermek gibi davranışlardan kaçının.
- Endişeli bakmayın.
- Konuşmasındaki probleminden dolayı cezalandırma tehdidinde bulunmayın ve suçlamayın.
- Problemlili konuşmadan çok akıcı konuştuğu bölümlerin üzerinde durun.
- Akıcı olmayan konuşmayı kesmesini söylemeyin.
- Konuşmaya başlamadan önce durup derin nefes almasını söylemeyin.
- Durup tekrar başlamasını istemeyin.
- Konuşmaya başlamadan önce düşünmesini önermeyin.
- Onun yerine cevap vermeyin ya da takıldığı yerleri tamamlamayın.
- “Hayır, dur yapamazsın” gibi ifadeleri sık kullanmayın.
- Onun yaşı ve olgunluk düzeyine uygun beklentiler içinde olmaya özen gösterin.

Öğretmenlere Öneriler

- Öğrenciniz konuşurken sabırlı olmaya özen gösterin.
- Öğrencinizle iletişime her zaman hazır olduğunuzu hissettirin.
- Öğrencinizin konuşmaya istekli olmadığı durumlarda konuşması için zorlamayın.
- Öğrenciniz konuşurken sorun yaşadığında cümlesini onun yerine tamamlamayın, sözcük eklemeyin.
- Öğrencinizin konuşmasına müdahale etmeden, göz kontağını sürdürün.
- Konuşmaya uygun jest ve mimikler kullanın ancak bunların abartılı olmamasına dikkat edin.
- Öğrencinizin ne söylediğine odaklanın ve onu sözel etkinliklere katılmasını sağlamak için cesaretlendirin.
- Siz konuştuktan sonra öğrencinizin size cevap vermesi için yeterli zaman tanıyın.
- Öğrencinin iletişim için kolaylaştırarak araç ve gereçler (bilgisayar, vb.) kullanmasını destekleyin.
- Öğrencinizin olumlu davranışlarını ödüllendirin.
- Öğrencinizin söylediklerini anlamadıysanız, söylediğini tekrar etmesini isteyin.
- Öğrenciniz etkinliklere katılmakta istekli olmadığından konuşması için zorlamayın öğrencinin kendini ifade etmesi olanak sağlayın.
- Aile ve uzmanlarla iş birliği yaparak öğrencinizin dil ve konuşma güçlüğüne yönelik alınacak önlem ve stratejileri belirleyin.
- Sınıftaki diğer öğrencilerle birlikte öğrencinizin dil ve konuşma becerileri ile güven duygusunu geliştirmesini sağlayacak tedbirleri belirleyin.
- Öğrencinizi kendi içinde gösterdiği gelişme ile değerlendirin ve öğrencinizin yapamadıklarına değil yapabildiklerine yoğunlaşın.

DİL VE KONUŞMA GÜÇLÜĞÜ

Tel: 0 (284)7125155
<https://kesanram.meb.k12.tr/>

*Özel Eğitim
Hizmetleri
Bölümü*

